

Nr 192.

Av herr **Lindhagen**, om alla nationers självbestämningssrätt.

Vid sidan av statskonsten i varje land står för alla länder mänsklighetens pacificering som en livsangelägenhet, säkerligen den största. Utan ett rätt besittningstagande av världsdelarnas territorier få vi icke heller här uppe i Norden någon varaktig fred, någon förnuftig ekonomi eller någon samling till ett klokt och framsynt folk.

Allraminst så länge Norden begränsar sin utrikespolitik till neutralitet, upprustningar samt "obegränsade" miljoner för gasmasker och bombfria valv.

Den internationella rättsordningen väntar förgäves även på *vårt* förnuft för skapande av förutsättningarna för en varaktig fred. En positiv utrikespolitik för fredens tillblivelse med propaganda i handling även för andliga värden, som ensamma göra levande, det är väl en kallelse, som minst av allt bör få saknas i vårt förhållande till främmande makter.

Enligt sakens natur, bestyrkt av historiens lärdomar, bottna huvudorsakerna till krig och rustningar i *nationalitetsförtrycket, språkförbistring, ekonomiskt kaos, överbefolkning och åsidosättandet av de andliga värdena*. Detta är icke någon uppfinning. Det har förvånat mig, att samtid både hemma och ute ännu är så närsynt, att vi ej kunna se och vilja erkänna det klaraste av allt.

De två först betonade nattsidorna äro på visst sätt de aktuellaste och därför inskränker jag mig vid denna riksdag till dem. Äro de väl tillrättlagda, blir det lättare att komma till tals med de tre andra missförhållandena, i ty att världen därigenom erövrat ett mäktigt landfäste inom andens imperium genom sanningens makt.

Det är nu så lyckosamt, att andra internationalen, socialdemokratins sammanslutning med vind i seglen, har inskrivit i sin konstitution det stolta löftet: "*ett oavlätligt ingripande för alla nationers självbestämningssrätt*". Den socialdemokratiske ledaren Ferdinand Lassalle gick också lidelsefullt in för denna sak.

Då nu socialdemokratien sitter vid regeringsmakten i de fyra nordiska länderna, borde man hoppas, att det första stormsteget emot den internationella rättsordningens tillblivelse skall få räkna med ett ljusbringande främst från Norden. Så är icke förhållandet. Ett uppvaknande på denna fundamentala punkt har ej uppnåtts ens inom socialdemokratien i Sverige. Främlingsskapen äro knäsatta huvudsakligen bland det merendels konservativa studentexamensfolket.

Däriifrån har utrikesutskottets högt förtjänte ledamot, min vän Olof Olsson, kammarens förste vice talman, två gånger officiellt till nordiska interparlamentariska förbundets protokoll i Helsingfors 1934 och i Stockholm 1938 för mig och mötena framhållit, att sådana utrikespolitiska frågor till och med icke böra få tolereras i ett parlament. Denna förvissning imponerar ju sedan på andra främlingskap i ämnet. Det förhåller sig kanske så, som den kinesiske statsmannen Laotse förkunnade redan för 3,000 år sedan: "De, som äga den sanna insikten, höra ej till de högt lärde; de, som äro högt lärde, sakna den sanna insikten." Måhända ligger det också åtminstone något smolk i Karl Marx' förmenande, att "arbetarklassens befrielse måste vara dess eget verk".

År 1911 ryckte jag upp inom Sveriges riksdag på den utrikespolitiska fronten med bland annat nationalitetsfrågan i förgrunden och har sedan hemma och ute åttlytt andra internationalens befallning att oavslåligt komma tillbaka. Tre gånger har ernåtts till och med majoritet på utländska fredskongresser emot deras ledningars avstyrkanden och 1921 upplevde motionären en så gott som enhällig anslutning i svenska riksdagen mot bakgrunden av ålänningarnas frihetskamp, stödd av den konservativa regeringen O. von Sydow med Hjalmar Branting såsom denna regerings talesman inför folkförbundet. Händelserna just nu upprulla mångenstädes detta problem, och samtidigt kommer även Ålandsfrågan oss åter inpå livet, såsom i en tidigare motion av mig vid årets riksmöte redan utvecklats.

Undertecknad står således i fullaste kontakt med såväl socialdemokratiska partiets program som tidsläget, då jag nu åter hemställer,

att riksdagen ville anhålla om Kungl. Maj:ts initiativ och medverkan till att nationernas självbestämmanderätt blir internationell lag och sålunda en grundpelare till den efterlängtade internationella rättsordningen.

Stockholm den 23 januari 1939.

Carl Lindhagen.

Bilaga.

Motioner av C. Lindhagen särskilt om nationaliteternas självbestämmanderätt:

1912 II: 254; 1913 II: 250; 1915 II: 175; 1919 I: 116; 1921 I: 159; 1923 I: 146; 1924 I: 151; 1925 I: 170; 1929 I: 209; 1930 I: 218; 1932 I: 280; 1933 I: 204; 1936 I: 1; 1937 I: 190.